

Bank Spółdzielczy w Siedlcu

Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Siedlcu według stanu na dzień 31.12.2016 roku

Niniejsza informacja stanowi realizację Polityki informacyjnej z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Siedlcu (wprowadzonej Uchwałą Zarządu Nr 119/BS/2015 oraz zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 103/RN/2015 z dnia 29.12.2015r) wynikającej z postanowień Uchwały KNF Nr 385/2008 z dnia 17.12.2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu z uwzględnieniem jej późniejszych zmian.

Informację o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępni osobom zewnętrznym z częstotliwością roczną, w terminie do 30 dni od zatwierdzenia przez Zebranie Przedstawicieli rocznego sprawozdania finansowego Banku. Dane prezentowane w Informacji sporządzone zostały na dzień 31.12.2016 roku.

I. Informacje ogólne

1. Bank Spółdzielczy w Siedlcu z siedzibą w Siedlcu, ul. Zbąszyńska 25, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2016 roku.
2. Bank działa wyłącznie na terenie Polski. Swoim zasięgiem działalności nie obejmuje innych państw członkowskich UE ani państw trzecich. W 2016 roku Bank w Siedlcu prowadził działalność poprzez Oddział oraz 7 Filii które nie sporządzały samodzielnie sprawozdań finansowych.
3. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

II. Cele i strategię/ polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

1. Struktura organizacyjna.

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Siedlcu”. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

Rada Nadzorcza Banku:

1. Zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
2. Zatwierdza Instrukcje dotyczące procesów:
  - a/ szacowania kapitału wewnętrznego,
  - b/ planowania i zarządzania kapitałowego;
  - c/ kredytowania osób wewnętrznych ;
  - d/ ujawniania informacji.
3. Zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
4. Zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
5. Zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
6. Zatwierdza zasady przeprowadzanie testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka ;
7. Sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
8. Sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
9. Zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
10. Sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka /w tym ryzyka braku zgodności/ i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
11. Ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd :

1. Odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
2. Odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
3. Wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;

4. Wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewni niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank ;
5. Zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
6. Odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
7. Zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
8. Zapewnienia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
9. Odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
10. Uwzględni rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
11. Przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko .

Jednostki i komórki organizacyjne:

1. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
2. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.
3. Komitet Zarządzania Ryzykiem realizuje zadania opisane w jego regulaminach funkcjonowania.
4. Komórki organizacyjne /lub wyznaczone osoby w Banku/ uczestniczą w procesie zarządzania konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
5. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Zespół Zarządzania Ryzykiem, który na dzień 31.12.2015r obejmował swoim zakresem działania monitorowanie następujących rodzajów ryzyka: ryzyka kredytowego, ryzyka koncentracji zaangażowania, ryzyka rezydualnego oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie /EKZH/,ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych /DEK/ ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego, ryzyka operacyjnego, ryzyka braku zgodności.

2. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku. Zarząd Banku ma na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

Podstawowe ryzyka, które podlegają szczególnemu nadzorowi to:

- 1/ ryzyko kredytowe,
- 2/ ryzyko operacyjne,
- 3/ ryzyko walutowe,
- 4/ ryzyko koncentracji,
- 5/ ryzyko płynności,
- 6/ ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 7/ ryzyko kapitałowe,
- 8/ ryzyko braku zgodności,

Cele strategiczne oraz polityki w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka .

1/ Ryzyko kredytowe

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:
  - 1/ wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
  - 2/ dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
  - 3/ utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 4,5 %.
  - 4/ ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych /poza kredytami/ aktywów Banku.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
  - 2/ ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
  - 3/ inwestowanie nadwyżek środków w Banku Zrzeszającym
  - 4/ utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
  - 5/ utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70 % ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania

2/ Ryzyko koncentracji.

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:
  - 1/ utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
  - 2/ bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w ustawie Prawo bankowe.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
  - 2/ ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10 % uznanego kapitału;
  - 3/ ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

3/ Ryzyko portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie /EKZH/

Polityka zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie /EKZH/, opracowana na podstawie zaleceń Rekomendacji S, opisującej dobre praktyki w zakresie ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie i dotyczy ekspozycji kredytowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej lub rolniczej oraz ekspozycji udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego.

Bank przyjmuje założenie, że nie jest znacząco zaangażowany w ekspozycje kredytowe finansujące nieruchomości EKFN oraz ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie EKZH, ponieważ jego zaangażowanie z tego tytułu nie przekracza większej z wartości:

2% wartości ekspozycji ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie dla całego sektora bankowego.

1. Kluczowe obszary zarządzania EKZH określone i opisane bardziej szczegółowo w obowiązujących w Banku:
  - 1/ Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji,
  - 2/ Polityce zarządzania ryzykiem DEK,
2. Bank dąży do rozdzielenia funkcji związanych z pozyskiwaniem klienta i sprzedaż produktów od bezpośredniej analizy wniosków kredytowych, oceny ryzyka i podejmowania decyzji kredytowych oraz monitorowania EKZH w czasie jej trwania.
3. Bank dąży do odpowiedniej dywersyfikacji portfela EKZH poprzez ustalanie oczekiwanej struktury tego portfela i dostosowanie do niej limitów, które określone zostały w Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji.
4. Kluczowe obszary zarządzania EKZH określone i opisane bardziej szczegółowo w obowiązujących w Banku:
  - 1/ Instrukcji zarządzania ryzykiem rezydualnym,
  - 2/ Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji,
  - 3/ Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym,
  - 4/ innych regulacjach kredytowych.
5. Bank dąży do odpowiedniej dywersyfikacji portfela EKZH poprzez ustalenie oczekiwanej struktury tego portfela i dostosowanie do niej limitów, które określone zostały w Instrukcji zarządzania ryzykiem koncentracji.

4/ Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych /DEK/

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
  - 1/ wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja Polityki zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
  - 2/ prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
  - 3/ utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 13 % całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
  - 4/ zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 85 % ich udziału w portfelu kredytowym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat,
  - 2/ udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów /wskaźnik DTI/ nie przekracza:

- a/ 50% -w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- b/ 65% -w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- c/ 80%-w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
- d/ wskaźniki wymienione w lit. a-c mogą ulec:

- podwyższeniu o 5 p. p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,
- obniżeniu o 5 p. p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 50 tys. mieszkańców, oraz zdolność kredytowa klienta który nie współpracował z bankiem została oceniona na podstawie oświadczenia,
- pozostają bez zmian - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 1 rok i nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto poniżej 50 tys. mieszkańców,

3/ kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie do klientów osób fizycznych.

Polityka zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych /DEK/, opracowana została na podstawie zaleceń Rekomendacji T, dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych Rekomendacją S, dotyczących kredytów detalicznych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie.

Bank przyjmuje założenie, że nie jest znacząco zaangażowany w detaliczne ekspozycje kredytowe, ponieważ jego zaangażowanie z tego tytułu nie przekracza większej z wartości: 10% sumy bilansowej lub 0,5 mld zł.

Proces zarządzania ryzykiem DEK obejmuje w szczególności:

- 1/ ustalenie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko DEK,
- 2/ wymogi dokumentowe w zakresie badania zdolności i wiarygodności kredytowej,
- 3/ korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych,
- 4/ system uprawnień do akceptacji ryzyka,
- 5/ ograniczanie strat poprzez zabezpieczenie DEK,
- 6/ odpowiednie administrowanie DEK,
- 7/ procesy monitorowania DEK i dochodzenia roszczeń,
- 8/ przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 9/ zastosowanie narzędzi wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej oraz zarządzanie ryzykiem portfela DEK.

3. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem DEK została uregulowana w obowiązującej w

Polityce zarządzania ryzykiem DEK i Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym.

4. W szczególności osoby/komórki odpowiedzialne na poszczególnych szczeblach zarządzania

za portfelowe ryzyko kredytowe odpowiadają również, w tym samym zakresie za ryzyko wynikające z portfela DEK.

5. Identyfikacja, pomiar, bieżące monitorowanie i kontrola ryzyka związanego z DEK odbywają się zgodnie z obowiązującymi w Banku regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi całego procesu kredytowania.
6. W szczególności w ramach zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku obowiązują następujące procedury:

- 1/ Instrukcja oceny zdolności kredytowej klientów indywidualnych,
- 2/ Instrukcja udzielania kredytów konsumenckich,

5 / Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1/ optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 2/ wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

6/ Ryzyko walutowe

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:
  - 1/ obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
  - 2/ zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem banku zrzeczającego;
  - 3/ minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1/ dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 4 % funduszy własnych Banku;
  - 2/ prowadzenie transakcji wymiany walut z bankiem zrzeczającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
  - 3/ utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
  - 4/ podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z bankiem zrzeczającym;
  - 5/ niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

7/ Ryzyko płynności:

1. Celem strategicznym w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1/ zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć bez konieczności poniesienia straty,
- 2/ zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1/ utrzymanie dotychczasowej struktury banku pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- 2/ pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3/ utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4/ utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 5/ zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności /bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych/ na poziomie nieujemnym;
- 6/ dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- 7/ dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od osób fizycznych.
- 8/ identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

8/ Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

1. Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1/ optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2/ ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3/ utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej .

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1/ ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;

- 2/ ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 3% sumy bilansowej;
- 3/ zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - a/ stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku /w zakresie przewidzianym w przepisach prawa/ - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
  - b/ oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych /stóp rynku międzybankowego/;

9/ Ryzyko kapitałowe

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego

- 1/ dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2/ ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3/ posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,65%;
- 4/ posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier1 na poziomie 10,25 %;
- 5/ posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier1 na poziomie 5,75 %;
- 6/ obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na poziomie 80%;
- 7/ dążenie do takiej struktury funduszy Tier1, aby kapitał rezerwowany stanowił 70% funduszy Tier1;
- 8/ dywersyfikacja funduszu udziałowego ograniczenie pakietów udziałów do 5% funduszu udziałowego;
- 9/ przekazywanie na fundusze własne minimum 60% nadwyżki bilansowej;
- 10/ dążenie do uzyskania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym na poziomie Minimum 0,5 % sumy bilansowej Banku ;
- 11/ ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3,4 i 5.
- 12/ nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące uczestnikami Systemu Ochrony za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

10/ Ryzyko braku zgodności

1. Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest wzmocnienie pozycji Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej poprzez;
  - 1/zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania;
  - 2/podejmowanie działań eliminujących ryzyko braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania.
2. Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez prowadzenie polityki zgodności obejmującej;
  - 1/ główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności , na wszystkich szczeblach organizacji Banku; ,
  - 2/ dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
  - 3/ dążenie i dbałość o:
    - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
    - pozytywny odbiór Banku przez klientów,
    - przejrzystość działań Banku wobec klientów,
    - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

3.Zakres i rodzaj systemów pomiaru i raportowania ryzyka

1. Bank stosuje metody /modele/ identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych Bank stosuje metody /modele/ identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka, stosuje się podejście rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
5. Stosowane w Banku modele do pomiaru ryzyka mają głównie charakter ekspercki ; charakter statystyczny posiada tylko model do szacowania stabilnej części depozytów.
6. Prawie wszystkie modele można ocenić jako nieistotne; Bank nie stosuje modeli do obliczania kapitału regulacyjnego, jedynie model służący do pomiaru ryzyka stopy procentowej stanowi podstawę do szacowania kapitału wewnętrznego na to ryzyko.

7. Ze względu na małą złożoność modeli oraz ograniczony charakter ich istotności Bank nie wprowadza odrębnej regulacji dotyczącej ryzyka modeli; natomiast cały proces zarządzania tym ryzykiem stanowi element procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w szczególności:
  - 1/ opis działania modelu, wykaz osób odpowiedzialnych za aktualizację i badanie poprawności działania modeli są zawarte w procedurach do zarządzania ryzykiem;
  - 2/ proces zatwierdzania i weryfikacji modeli odbywa się wraz z zatwierdzeniem i weryfikacją procedur opisujących zarządzanie ryzykiem;
  - 3/ sprawdzanie poprawności danych stosowanych w modelu jest przedmiotem kontroli funkcjonalnej, okresowo podlega również badaniom audytu wewnętrznego.
8. W przypadku korzystania z usług podmiotów trzecich w zakresie dostarczenia modeli do pomiaru ryzyka Bank zapewnia sobie:
  - 1/ posiadanie dokumentacji opisującej działanie modelu;
  - 2/ przeszkolenie pracowników, którzy będą wykorzystywali model;
  - 3/ możliwość aktualizowania założeń do modelu w odpowiednim czasie i zakresie.W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.
9. Bank dokłada staranności, by założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych uwzględniały najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy i dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka.
10. W realizacji informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:
  - Rada Nadzorcza,
  - Zarząd,
  - Dział Kredytów,
  - Dział Depozytów,
  - Dział Księgowości,
  - Dział Informatyki,
  - Dział Administracji i Kadr,
  - Kontrola Wewnętrzna,
  - Zespół Zarządzania Ryzykiem.
11. Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje komórka monitorująca ryzyko.
12. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:
  - 1/ w zakresie poziomu ryzyka płynności finansowej i ryzyka stopy procentowej i Ryzyka walutowego analizy zostają przekazane w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą ww. analizy,
  - 2/ w zakresie poziomu ryzyka kredytowego, analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, którego dotyczy analiza w zakresie skutków, kwalifikacji należności kredytowych w ww. okresie, mających wpływ na poziom ryzyka kredytowego oraz poziom rezerw tworzonych na kredyty nieregularne,
  - 3/ w zakresie ryzyka operacyjnego – analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie półrocza, którego dotyczy analiza,
  - 4/ w zakresie ryzyka braku zgodności - analiza zostaje przekazana w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po upływie półrocza, którego dotyczy analiza.
14. Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych, co najmniej raz w roku składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju

ryzyka występującego w Banku.

III. Informacje w zakresie stosowania norm ostrożnościowych.

1. Bank Spółdzielczy w Siedlcu z siedzibą w Siedlcu przy ulicy Zbąszyńskiej 25, 64-212 Siedlec wpisany jest do rejestru prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dziale Rejestru Przedsiębiorców pod numerem 0000131603 . Numer identyfikacji podatkowej (NIP): 923 002 59 94.

Bank Spółdzielczy w Siedlcu nie posiada podmiotów zależnych na zasadzie skonsolidowanej (zgodnie z art. 111a ust.1 pkt 1 ustawy Prawo bankowe) ani w Polsce ani na terenie państw członkowskich ani też w państwach trzecich.

Bank Spółdzielczy w Siedlcu na dzień 31.12.2016 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

2. Bank pomniejsza fundusze własne – o wartości niematerialne i prawne nabyte przez Bank, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczonym na potrzeby Banku.

Na dzień 31.12.2016r Bank pomniejsza kapitał podstawowy Tier1 zostały o 5 860 zł z tytułu nie umorzonej części wartości niematerialnych i prawnych .

IV. Informacje dotyczące funduszy własnych

1. Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.
2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2016 rok.

Wyszczególnienie	Kwota /w zł/
I. Kapitał Tier 1	22 924 390
I.Fundusze podstawowe Tier1	22 924 390
- korekty w okresie przejściowym z tyt. Instrumentów w kapitale podstawowym Tier 1	472 000
- pozostałe kapitały rezerwowe	21 858 250
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	600 000
- skumulowane inne całkowite dochody	223 896
- inne wartości niematerialne i prawne	- 5 860
- inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	0
	-223 896
Fundusze własne	22 924 390
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko / minimalne wymogi kapitałowe/	7 129 252

3. Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

V. Adekwatność kapitałowa.

1. Bank Spółdzielczy w Siedlcu stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
  - 1/metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
  - 2/metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
  - 3/metodę podstawową w zakresie ryzyka walutowego.

1. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Ekspozycje kredytowe w podziale na klasy wg stanu na dzień 31.12.2016

Lp.	Wyszczególnienie	Waga ryzyka	Stan na dzień analizy w tys. zł.	Ważone ryzykiem	wartość ekspozycji walonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia	wartość ekspozycji walonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia 0,7619	Wymóg kapitałowy
I. Wartości bilansowe							
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0%	1 096 709	0	0	0	0
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20%	16 503 729	3 300 746	3 300 746	3 300 746	264 060
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	50%	2 373 310	1 186 655	1 186 655	1 186 655	94 932
		20%	13 196	2 639	2 639	2 639	211
4	Ekspozycje wobec instytucji	0%	130701165	0	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji							
5	Fundusz Pomocowy System Ochrony SGB	100%	879 400	879 400	879 400	879 400	70 352
6	Ekspozycje detaliczne	75%	16 295 906	12 221 930	12 221 930	10 955 876	876 470
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych - osoby fizyczne	75%	15 997 295	11 997 971	11 997 971	11 997 971	959 838
8	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach - rolnicy, MSP, przeds. indywid.	75%	3 690 745	3 690 745	2 768 059	2 108 984	168 719
		100%	44 584 221	44 584 221	44 584 221	33 968 718	2 717 497
9	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	100%	0	0	0	0	0
		150%	11 861	17 792	17 792	17 792	1 423
		100%	1 569 014	1 569 014	1 569 014	1 569 014	125 521
10	Ekspozycje kapitałowe	250%					
		1250%					
		0%	1 737 880	0	0	0	0
11	Inne ekspozycje	100%	4 452 313	4 452 313	4 452 313	4 452 313	356 185
rzeszowe aktywa trwałe, rozrachunki z kontrahentami, których tożsamości nie można ustalić							
Razem wartości bilansowe			239 906 744	83 903 426	82 980 740	70 440 108	5 635 208

II. Zobowiązania pozabilansowe		Współczynnik komersyj	Wartość ekspozycji w tys. zł.	Ważone ryzykiem	Wartość ekspozycji walonej ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia	Wartość ekspozycji walonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia 0,7619	Wymóg kapitałowy	
12	Niewykorzystane zobowiązania kredytowe	20%	0	0	20%	0	0	
		20%	0	0	35%	0	0	
		20%	0	0	50%	0	0	
		20%	219 945	43 989	75%	32 992	32 992	25 335
		20%	0	0	0%	0	0	0
		20%	736 123	147 225	100%	147 225	147 225	112 170
		20%	0	0	100%	0	0	0
13	Niewykorzystane zobowiązania kredytowe	50%			20%			
		50%	943 127	471 564	75%	353 673	353 673	269 463
		50%	4 224 491	2 112 246	100%	2 112 246	2 112 246	1 609 320
		50%	443 620	221 810	50%	110 905	110 905	110 905
		50%	2 257 882	1 128 941	75%	846 706	846 706	702 045
		50%	0	0	100%	0	0	0
14	Akredytywa				50%			
15	Udzielone gwarancje i poręczenia	100%	612 990	612 990	75%	459 743	459 743	350 278
	Udzielone gwarancje i poręczenia	100%	169 488	169 488	50%	84 744	84 744	6 780
Razem zobowiązania pozabilansowe			9 607 666	4 908 252		4 148 232	3 264 260	
Razem ekspozycje kredytowe			249 514 410			871 28971	871 28971	
						73 704 368	5 896 350	

Wymóg kapitałowy z tyt. ryzyka operacyjnego:

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015
1.	Przychody z tytułu odsetek	8 193 253	7 578 321	6 651 155
2.	Koszty z tytułu odsetek	3 208 935	2 056 767	1 669 615

3.	Przychody z tytułu prowizji	3 036 809	3 305 933	3 033 343	
4.	Koszty z tytułu prowizji	260 657	230 513	136 481	
5.	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	6 041	5 232	15 940	
6.	Wynik operacji finansowych	-			
7.	Wynik z pozycji wymiany	66 441	60 738	60 107	
8.	Pozostałe przychody operacyjne	Pozostałe przychody operacyjne	55 051	59 486	93 159
		Pomniejszenia z tyt. rozw. rezerw na zob. prac.			
		Razem	55 051	59 486	93 159
		7 888 003	8 722 430	8 047 608	

WSKAŹNIK $8\ 219\ 347 \times 15\% = 1\ 232\ 902$

2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	ryzyko rynkowe	0
	1) ryzyko walutowe	0
	2) ryzyko ogólne stóp procentowych	0
2.	ryzyko kredytowe	5 896 350
3.	przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań	0
4.	przekroczenie progu koncentracji kapitałowej	0
5.	ryzyko operacyjne	1 232 902
	Kapitał regulacyjny/minimalny wymóg kapitałowy	7 129 252
	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	25,72
	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy (%)	19,04

Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Instrukcją szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Siedlcu”.

3. W celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dotyczących zarówno Filaru I jak i Filaru II. Łączna wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego z

tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2016r stanowiła kwotę 7 129 tys. zł natomiast kapitał wewnętrzny został powiększony o dodatkowy wymóg w kwocie 2 501 tys. i wynosi 9 630 tys. zł. Łączny współczynnik kapitałowy wynosi 25,72 natomiast wewnętrzny współczynnik kapitału wynosi 19,04 .

VI. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane rozumiane są jako ekspozycje, których przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3.000 złotych.
2. Należności zagrożone są to należności zakwalifikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.
3. Udzielone kredyty i pożyczki wycenia się wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość z tytułu rezerw celowych.
4. Bank w swoich analizach nie uwzględnia podziału ekspozycji kredytowych na podział względem obszarów geograficznych.
5. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów:

5.1 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego /zaangażowanie typu A/ według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki	131.597.830
	Należności normalne	131.597.830
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-

3.	Pomocnicze instytucje finansowe	-
	Należności normalne	-
	Należności p/qb obsewacja	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie sektorze finansowym		131.597.800

5.2. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta /zaangażowanie typy B/ budżetom stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawił poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
4.	Przedsiębiorstwa wspólnot państwowe	-
	Należności normalne	-
	Należności p/qb obsewacja	-
	Należności zagrożone	-
5.	Przedsiębiorstwa wspólnoty prywatne oraz spółdzielnie	15 130 000
	Należności normalne	12 307 365
	Należności p/qb obsewacja	-
	Należności zagrożone	2 822 635
6.	Przedsiębiorcy indywidualni	7 890 243
	Należności normalne	7 890 243
	Należności p/qb obsewacja	-
	Należności zagrożone	-
7.	Osoby prywatne	29 417 551
	Należności normalne	28 841 529
	Należności p/qb obsewacja	175 683
	Należności zagrożone	400 338
8.	Rollnicy indywidualni	32 423 503
	Należności normalne	-
	Należności p/qb obsewacja	32 423 503
	Należności zagrożone	-

9.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	2 375 032
	Należności normalne	2 373 310
	Należności pod obserwacją	
	Należności zagrożone	1 722
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		86.358.440

- 5.3. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności /zaangażowanie typu B/ według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	16 503 729
Należności pod obserwacją	-
Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	16 503 729

- 5.4. Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności /zaangażowanie typu B/ według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	35 026 380
	Należności normalne	35 026 380
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0

2.	Przetwórstwo przemysłowe	4 398 868
	Należności normalne	3 380 868
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	1 018 000
3.	Budownictwo	3 284 805
	Należności normalne	3 284 805
	Należności pod obserwacją	-
4.	Handel hurtowy i detaliczny	6 421 129
	Należności normalne	5 369 199
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	1 051 930
5.	Transport i gospodarka magazynowa	801 635
	Należności normalne	801 635
	Należności pod obserwacją	-
6.	Należności zagrożone	-
	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
7.	Należności zagrożone	-
	Administracja publiczna i obrona narodowa	16 483 551
	Należności normalne	16 483 551
	Należności pod obserwacją	-
8.	Należności zagrożone	-
	Pozostała działalność usługowa	14 815 500
	Należności normalne	14 815 500
	Należności pod obserwacją	-
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		81 231 868

6. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Isotne klasy należności	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	Powyżej 20 lat
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	4	-	-	-	-	-	87 733	-	-
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	12 974	34 283	45 425	90 850	197 903	498 593	413 875	26 396	-
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	8 871	3 659	5 434	10 721	22 919	50 793	56 263	32 260	-
Ekspozycje wobec instytucji	7 071 553	2 000 000	1 351 106	33 434	-	-	-	-	-
Fundusz Pomocowy System Ochrony SGB	70 352	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje detaliczne	108 353	21 702	33 186	96 410	126 410	634 293	283 318	-	-
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych - osoby fizyczne	7 661	12 169	20 716	43 432	87 519	256 606	330 791	404 585	116 305
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach - rolnicy, MSP, przeds. indywid.	55 867	5 757	8 635	16 991	40 480	83 748	77 450	6 330	-
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach - rolnicy, MSP, przeds. indywid.	561 757	132 512	179 473	311 731	595 692	576 042	486 016	568 937	154 576
Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	137	40	60	125	269	319	-	-	-
Ekspozycje kapitałowe	-	-	72 397	-	-	-	-	-	53 124
Inne ekspozycje	495 215	-	-	-	-	-	-	-	-

7. Kwoty ekspozycji z nierozpoznaną utratą wartości, rozpoznaną utratą wartości i przeterminowanych – na dzień 31.12.2016 roku zawiera poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji
Należności normalne z tego:	101 227 264
Należności przeterminowane	136 239
Rezerwy celowe	177 604
Korekta wartości	997 904
Należności pod obserwacją z tego:	176 652
Należności przeterminowane	45 288
Rezerwy celowe	2 650
Korekta wartości	1 335
Należności zagrożone z tego:	2 381 884
Należności przeterminowane	2 381 884
Rezerwy celowe	2 381 884
Korekta wartości	110

Należności poniżej standardu z tego:	-
Należności przeterminowane	-
Rezerwy celowe	-
Korekta wartości	-
Należności wątpliwe z tego:	-
Należności przeterminowane	-
Rezerwy celowe	-
Korekta wartości	-
Należności stracone z tego:	2 381 884
Należności przeterminowane	2 381 884
Rezerwy celowe	2 381 884
Korekta wartości	110

8. Stan korekt wartości z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości, obejmuje:

1) Korekta wartości (provizja) ESP

salda początkowe - 914 182 zł

salda końcowe - 999 350 zł

Provizja systematycznie jest pobierana od udzielonych kredytów celowych i konsumenckich wg „Tabeli prowizji i opłat”, natomiast na koniec każdego miesiąca rozliczana metodą ESP.

2) Stan rezerw celowych:

saldo początkowe - 2 054 664 zł

saldo końcowe - 2 562 138 zł

Zwiększenie stanu rezerw celowych spowodowane jest utworzeniem rezerw celowych.

VII. Ryzyko operacyjne.

1. Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego, liczony jest według metody wskaźnika bazowego.

2. Bank wylicza podstawę do wyznaczania wymogu kapitałowego, jako średnią arytmetyczną za okres trzech lat, wyników obliczonych jako suma poniższych pozycji rachunku zysków i strat Banku ,
- Ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości , przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym :
- 1/ przychody z tyt. odsetek ,
  - 2/ koszty z tyt. odsetek,
  - 3/ przychody z tyt. prowizji,
  - 4/ koszty z tyt. prowizji ,
  - 5/ przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o stałej / zmiennej kwocie dochodu,
  - 6/ wynik operacji finansowych,
  - 7/ wynik z pozycji wymiany,
  - 8/ pozostałe przychody operacyjne
3. Wynik , o którym mowa w ust.4;
- 1/ może uwzględniać /jeżeli takie pozycje będą występować/koszty z tyt. opłat za usługi outsourcingowe określone w art. 6a ustawy Prawo bankowe ,dostarczone przez podmiot, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotem podlegającym nadzorowi właściwych władz lub nadzorowi równoważnemu na podstawie odrębnych przepisów ,
  - 2/ nie uwzględnia :
    - a/ salda utworzonych i rozwiązanych rezerw celowych,
    - b/ kosztów operacyjnych, w tym kosztów z tytułu opłat za usługi na rzecz Banku, z zastrzeżeniem pkt 1,
    - c/ zrealizowanych zysków i strat ze sprzedaży z portfela instrumentów dostępnych do sprzedaży
    - d/ przychodów z tyt. zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie,
    - e/ przychodów z tytułu odszkodowań uzyskanych z tytułu ubezpieczenia,
    - f/ przychodów z tyt. dywidend otrzymanych od podmiotu, który jest w stosunku do Banku podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec Banku, jeśli umożliwi to uniknięcie podwójnego naliczania przychodów wewnątrzgrupowych .
4. Średnia arytmetyczną, o której mowa w ust.1, oblicza się , z zastrzeżeniem ust.6-7, na koniec roku obrotowego na podstawie wyników z ostatnich trzech , dwunastomiesięcznych okresów.
5. Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank może wykorzystać

- dane szacunkowe; po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyniku.
6. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej arytmetycznej.
  7. Podstawę oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami wyników.

VIII. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

1. Realizacja celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest na następujących zasadach:
  - 1/ badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy oraz fundusze własne banku,
  - 2/ zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości,
  - 3/ Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.
2. Do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje analizę luki przeszacowania stopy procentowej, symulację zmian wyniku odsetkowego, analizę zmian wartości ekonomicznej Banku oraz analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.
3. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz z opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:
  - 1) co miesiąc – Zarządowi oraz Komitetowi Zarządzania Ryzykiem,
  - 2) co kwartał – Radzie Nadzorczej Banku.
4. Na dzień 31.12.2016 r. aktywa oprocentowane wynosiły 232.150 tys. zł. Pasywa oprocentowane wynosiły 121 389 tys. zł. Rozpiętość średniego oprocentowania między aktywami i pasywami na koniec grudnia 2016 r. ukształtowała się na poziomie 2,43 %. Średnie oprocentowanie aktywów wynosiło 2,78 %, natomiast średnie oprocentowanie wynosiło pasywów – 1,12 %.
5. Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania oraz bazowego przy spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych wynosi 1 130 tys. zł, co stanowi 4,9 % funduszy

własnych oraz 20,3% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje.

6. Ryzyko opcji klienta badane jest w odniesieniu do wcześniejszych spłat kredytów lub zerwań depozytów przed upływem terminu płatności, o ile zdarzenia te osiągną znaczący poziom. Na dzień 31.12.2016r wskaźnik zrywalności depozytów wynosi 0,14 %, natomiast wskaźnik przedpłacenia kredytów wynosi 0,58 %. W wyniku przeprowadzonego testu warunków skrajnych po dziesięcioprocentowym wzroście wskaźnika zrywalności wskaźnik wzrósł o 0,02% i wyniósł 0,16 %.

Na dzień 31.12.2015 r. podstawowe wskaźniki ekonomiczne kształtowały się na następującym poziomie:

- udział aktywów oprocentowanych w sumie bilansowej – 96,8 %,
- udział pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej – 87,7 %,
- wskaźnik zyskowności aktywów oprocentowanych – 2,78 %,
- wskaźnik obsługi pasywów oprocentowanych – 1,12%,
- rozpiętość odsetkowa – 2,43%,

Wszystkie ustanowione limity ograniczające poziom ryzyka stopy procentowej zostały na dzień 31.12.2016 r. zachowane:

Lp.	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.; w odniesieniu do annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o prowizje rozliczone w czasie)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	10,0%	4,9%	48,6%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	20,0%	0,0%	0,0%
3	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka krzywej dochodowości	20,0%	1,1%	5,26%
4	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka opcji klienta	5,0%	0,0%	0,0%
	LIMITY OGRANICZAJĄCE POZIOM RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b.; w odniesieniu do funduszy własnych)	Limit	Wskaźnik bieżący	Poziom wykorzystania limitu
5	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	10,0%	1,1%	11,5%

Dla aktywów i pasywów walutowych oprocentowanych nie sporządzano odrębnej analizy, nie przekroczyły one 5% wartości sumy bilansowej. Aktywa i pasywa w walutach obcych zostały

zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wycenione wg średniego kursu NBP obowiązującego na dzień analizy i uwzględnione w analizie.

IX . Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

1. Realizując zapisy zawarte w Uchwale nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie „szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku”, zwanej dalej Uchwałą, dokonano oceny obowiązującego w Banku Spółdzielczym, zwanym dalej Bankiem, systemu wynagradzania i stwierdzono, że brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. W Banku nie funkcjonuje system wynagradzania oparty na zmiennych składnikach wynagradzania w rozumieniu Uchwały.
2. Bank realizując zapisy Uchwały i stosując wskazaną w niej zasadę proporcjonalności wprowadza niniejszą „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Siedlcu” zwaną dalej „Polityką”, w ograniczonym zakresie, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń.
3. Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala, iż niniejsza Polityka dotyczyć będzie członków Zarządu Banku.
4. Bank dokonał i raz w roku dokona analizy stanowisk oraz ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych wymienionych w treści Uchwały oraz określi krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał i raz w roku dokona analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń w rozumieniu Uchwały, w odniesieniu do konkretnych stanowisk, przy uwzględnieniu treści § 27 ust. 2 pkt. 1 Uchwały.

Postanowienia ogólne

1. Dla celów niniejszej Polityki, po dokonaniu analizy, o której mowa w pkt. 4 „Wprowadzenia”, przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu Banku.
2. Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadza się zmienny składnik wynagrodzenia w rozumieniu Uchwały, o której mowa w pkt. 1 „Wprowadzenia”- regulaminową premię roczną.

3. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasad oceny członka Zarządu”.
4. Oceny, o której mowa w pkt. 3 Rada Nadzorcza dokonuje najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.
5. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza może:
  - 1/ zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej,
  - 2/ zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii rocznej.
6. Na odroczoną część wynagrodzenia zmiennego Bank tworzy rezerwę.

Zasady oceny członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem pkt 6.
2. Kryteriami oceny efektów pracy są:
  - 1/ jakość portfela kredytowego,
  - 2/ realizacja planu finansowego Banku,
  - 3/ realizacja przyjętej strategii /kierunków działania/.
3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych /suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka/ w portfelu kredytów.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
  - 1/ utrzymania udziału, o którym mowa w punkcie 3 na poziomie nie wyższym niż 4%.
  - 2/ realizacji planu finansowego Banku w pozycji „wynik brutto” nie niższym niż 80%.
  - 3/ realizację przyjętej strategii /kierunków działania/
5. Oceny dokonywane są dwuetapowo, tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.
6. Podstawą oceny dokonanej:
  - 1/ w 2014 roku – są efekty pracy członka Zarządu w 2013 roku,
  - 2/ w 2015 roku – są efekty pracy członka Zarządu w latach 2013 i 2014,
  - 3/ w kolejnych latach – efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
7. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględni zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
2. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 10 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 25 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia stałego.

3. Wypłata części odroczonej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o przyznaniu premii rocznej w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku na zasadach określonych w „Regulaminie wynagradzania członków Zarządu”.
5. Nie więcej niż 60 % premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu, z zastrzeżeniem pkt 11.
6. Przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałej /poza wypłaconą zgodnie z ust. 5/ części premii rocznej, z zastrzeżeniem pkt 11.
7. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie /z zastrzeżeniem, że pierwsza weryfikacja dokonywana będzie przy ocenie dokonywanej w 2014 roku za rok 2013/.
8. Część odroczonej premii rocznej akceptowana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony /np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym/.
9. Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu.
10. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
11. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo /część premii rocznej nie jest odraczana/, jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:
  - 1/ suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 1 mld PLN,
  - 2/ dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120 %.
12. Informacje o sumie wypłaconych w 2016 r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu uchwały 258/2011 KNF.
W 2016r osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu uchwały 258/2011 KNF przyznano i wypłacono zmienne składniki wynagrodzeń. Przyznanie i wypłata zmiennych składników wynagrodzeń w 2016r nastąpiła na podstawie wyżej wymienionych rozwiązań a jej wysokość nie była wyższa niż 25 % wynagrodzenia.
13. Informacje o sumie wypłaconych w 2016r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF:

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość:
1.	Suma wypłat odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2016 r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

3. Dźwignia finansowa.

Wskaźnik dźwigni finansowej – wyrażony w procentach jako udział kapitału Tier1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych na dzień 31.12.2016r wynosi 9,37 .

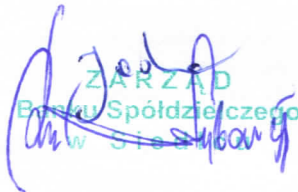
Zakres powyższych informacji o charakterze ilościowym i jakościowym opracowany został przez:

- Główny księgowy - (punkty: III,IV)
- Zespół Zarządzania Ryzykiem - (punkty : I, II,VI)
- Dział Kredytów - (punkty: VII)
- Dział Księgowości - (punkty: V,)
- Zespół Administracji i Kadr - (punkty: IX)

Zarząd Banku Spółdzielczego w Siedlcu:

- Eleonora Rybarczyk - Prezes Zarządu
- Teresa Rogoźnia - Wiceprezes
- Hanna Jaskulska - Wiceprezes

Siedlec, dnia 25 maj 2017r.

 ZARZĄD
 Banku Spółdzielczego
 w Siedlcu